

ZOHAR HAT- TEBHAH

Gen. VI: 16.

Seu

FENESTRA

In Arca Diluviana,

DISSERTATIONE PHILOSOPHICA
Loco suo vindicata,

Et Permissu Ampliss. Senatus Philosoph.
in Florentissima ad Auram Acad. Reg-

PRÆSIDE

VIRO *Admod. Reverendo & Celeberrimo*
Dn. M. DAVID LUNDI

Hactenus L. L. Orient. jam vero con-
firmato S. S. Theol. Profess. Publico & Ord.
Præcept. & Promotore suo max. suspiciendo,

PRO GRADU MAGISTERII,
Ejusq; Privilegiis rite obtinendis,
Eruditorum Candidæ Censuræ

placide aperta,

Ad diem VII Decemb. Anno M. DC. XC. VII.
horasq; consuetas, in Auditorio Maximo,

S. & R. & M. tis Alumno

NICOLA O FRIDELIN.

ZOMAR HAT
TEBHAN

FENSTRA

INSTRATONE
LOCO LUO VINDICIA

M. DAVID

REG GADU MAGISTRARI
FUNG PRINCIPALIS

placide spectat

NICOLA O FIDELI

ALOE

Högwällärde
Herz Candidat;

Där som säha kan / at någon
nånsin klifwit
På branta Pindi Klint / den icke
Pallas gifwit

Til Göden en Heders-Cranz för Mö-
da och Besvär /
Som sträfwat efter Dugd / och hål-
let Wysesheet får.

Thi kan jag säkert nu Herz Candida-
ten wisa /

Att Pallas kommer snart / om elliest jag
kan gisa /

Och lärer ofeelbart framtee den Göden
at Ehr /

Som Eder stora Flit förtient / med
annat mehr.

För plågad Wänskap skul med
Herz Candidaten, i hast
framgaf detta

LORENTZ G. MELLIN.

Baro.

Disputationis Curiosæ
& vel maxime Eruditæ
de
Positura FENESTRÆ

In
Arca Diluviana,

Auctori Clarissimo

Dn. NICOLAO FRIDELIN,
San. Philos. Candidato meritissimo.

paciferæ reseras ARCÆ
novus arte fene-
stram,

ALES qua frondem PACIS
in ore vehit;

PACIS AMANS, olea mox con-
decorande MINERVÆ:
Pacificas animi sic rese-
rabis opes.

Honoris & amoris ergo,

MILLEM. G. MELLIN.
JO: RUNGIVS.

Domine Candidate,

Studiorum meorum Moderator

dexterrime;

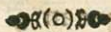
Cum mecum cogito, quomodo lætitiā animi mei declararem, ex felicissimis Tuis in literis successibus, perceptam, quibus Honores Academicos propediem conferendos esse gratulamur, verba quibus id præstem, condigna non invenio. Amor tamen Tuus & candor erga me satis perspectus, facit, ut quocunque demum modo per teneriorem meam ætatem possim, aliquod amoris reciproci gratique animi documentum edam. Cumque, ut quidem optarem, pluribus hoc præstare nequeam, majorem in modum Te rogatum venio, ne ex brevitate verborum, sed ex prolixo eoque candido affectu pectoris mei, hanc meam qualemcunque gratulationem æstima-

stimare velis; cujus summa huc redit,
quod vota fundam calidissima, ut post
multas variasque, quas sub cursu stu-
diorum pervicaci labore sustinuisti mo-
lestias, & lucubrationes Tuas indefessas,
Honores, quibus Virtus suos Cultores
maestare solet, Tibi jam conferendi,
cedant in Numinis Altissimi laudem,
publicum emolumentum, nec non Tui
ipsum, Tuorumque commodum, de-
cus, atque gaudium exoptatum!

Quod gratulabundus vovet

JOHANNES GEZELIUS,

Nepos.

Lector Candide & Bene-
vole, salve,

Existimaui semper, nihil, nisi quod
tersum atq; eruditum est, publi-
cam lucem mereri, quapropter nun-
quam ego quidquā in eam proferre sustinu-
issem, nisi inexpectato quodam Caeli
favore pro rebus humanis etiam ad tem-
porum momenta excubante, præter o-
mnem meam spem in hunc rerum circum-
deductus fuisssem. Jam expectaveris forte
quod favori Tuo debeo, si non subactio-
ris judicii, opera tamen exquisitio-
ris specimen; verum cum istud inge-
nii, hanc temporis angustia denegavit,
rudis hæc opella, qua argumentum
delicioribus, & quibus tenuiora sordent,
insipida, quæ elaborationem, valde inculta,
gratiam Tuam, quam ex se ipsa promereri
posse

posse desperat, humanitatis jure prodis
expetitur. Sed ipsa quo despectior, hoc am-
pliori spei sue merito, de copia Candor-
is Tui præstandi à se fœneratâ, letari
non veretur. Nec enim sine omine Fene-
stram exhibeo, quam humanitati Tue de-
claranda apertam commendem, & non nisi
ad malignorum impetus, ut ista Noëti-
tica ad injurias cœli, oclusam. Breuita-
ti hic litamus: Prolixitatis gloriam,
quibus ingenii opumq; sors felicior con-
tigit, lubentes relicturi. Ne Benignus
Lector eruditionem apud pauperes nostras
Camœnas frustra quasiverit. Candorem
in nobis excusandis grato præconio pro-
mereri semper studebimus.

וְעַל כֵּן נִקְרָא

לְעֵלְיוֹתָיו

§. I.

E Loco לָא נִקְרָא disquisituri, ap-
pellationis rationem, seu ὀ-
νομαστικὴ ἐξέλιξις, quæ πρὸς τὸ
ὀρθῶς διδάσκειν, monentibus
eruditis, requiri solet, præmittere te-
nemur. Repetit autem illud originem
suam à Rad. *Hebraeis* quidem deperdi-
ta, à *Chaldeis* tamen recepta frequen-
tataque נִקְרָא quæ hanc significandi no-
tionem obtinuit, ut pro *lucere, lumen*
diffundere & transmittere sit usurpata.
Exindeq; נִקְרָא *lumen, splendorem*, nec
non *fenestram*, eo quod lumen trans-
mittat, denotat. Quapropter hanc vo-
cem *Orientalium Interpretes* suis lin-
guis reddituri, per *speculas*, ut *Syrus, lu-*
mina, ut *Arabs*, vel per *fenestram*, quod
secundum eruditos, *Chaldeus & Sama-*
ritanus faciunt, exponunt. Antiquus

A

a. ille

a. ille *Græcus* *Translator* *Symmachus*, apud Hieronymum, per *διαφανές*, id est *pellucidum*, interpretatur: Et, illo prior, *Aquila*, per *μεσημβρινον*, quod est *meridianum*; nempe quia à צהר est צהרי quod meridiem denotans, est nomen *δουκὸν*; scilicet, quia diem in duas partes æquales dividit, geminæq; lucis, antemeridianæ & vespertinæ medium est Interstitium & terminus. De *Versione* verò *LXX*; *itali* sicut venditur, quia hic non *ὁμόψηφον* est, inferius paucis dicendum est. Cæterum *Latinorum* plerumq; omnes τὸ צהר per *fenestram* transferunt. *Fr. Junius* & *Em. Tremellius* per *clarum lumen*. Quod cum pro *μεβρυμία* effecti destinati accipitur, est enim fenestra lumini inferendo accommodata, eodem recidit. *Latinæ* vocis originationem, quod ὡς ἐν παρῶν memorem, si *Germanicam* habueris, ut fenestra dicatur, quasi *damits nicht Finster sey*, allusivam prodis; verum si παρὰ τὸ φαίνεσθαι cum *Scaligero* deduxeris, verius videris ἐτυμολογεῖν.

Quibus jam ita leviter ἐήρως tactis, rationem principii ὑλώδης, quod ⲓⲑⲟⲩ originem dedit, explicandam susciperemus, nisi hic tacens Scriptura silentium imposuisset; & neq; testes in rei fidem arcessere sustinemus, quos Φιλομυθίας, nisi rectius forte ψευδομυθίαν dixeris, suspectos novimus; ad fabulas construendas aptam natam puto *Rabbinorum* gentem, quorum quidam *Jonathan ben Uzziel* comminiscitur: *Noachum* à DEO ad flumen פשון gemmarum feracissimum fuisse ablegatum, ut congregaret inde יורדה *Joreda*, iussumq; illud in arca construere, adq; cubitum conficere, cujus splendore sufficienter illustraretur. Quid a. יורדה ἰδῖως sit, eruditi non capiunt, & fortasse ipsi, quibus commentum placet, nesciunt. Sed si circumstantias attendis, illos lapidem aliquem pretiosum, eumq; fulgentissimum, puta *Crystallum*, *Lycbniten* vel *carbunculum*, seu aliam gemmam pellucidam designasse, cujus

majori quadam luce radiantis tenebræ
 discuterentur, arcaq; necessaria luce il-
 luminaretur. Alii melius sibi sapere
 visi, è *speculari lapide* vel *vitro* eandem
 confectam fuisse opinati sunt. Nos
 vero, sicuti quid certi hic statuendum
 non habemus, ita molestia conjectura-
 rum supersedemus, ne cum minus hic
 sapientibus nimis sapere velle videa-
 mur. Hoc autem negari non debet,
 fuisse fenestram quæ aperiri & claudi
 potuit. Verum ut hæc, sicut magis
 recondita ita minus necessaria, expli-
 catus proponamus, quia à nobis non
 exigi speramus; illis omissis, ad ea,
 quæ explicanda assumimus, nos reci-
 pimus. Scilicet, cum inter sacrarum li-
 terarum Interpretes ac Commentato-
 res, in loci hujus explanatione, tantum
 observabamus dissentium, ulterius de
 eodem disquirere incepimus. Quod
 cum facere parabamus, dissensionis cau-
 sam comperiebamus esse diversitatem
 ἐρμηνείας verborum, quæ de hoc agunt, &
 in fontibus Hebræis sic sonant: — ואל
 מלזעלה תלנה אמא in rivulis autem
 ver-

versionis Latinæ hunc in modum:
ad cubitum perficies eam desursum.
 In quibus verbis vel ad originalem textum referendis, vel secundum versiones explicandis, occupati, in diversa abeunt, *alii* ad תבה *alii* ad צהר horum verborum intellectum esse referendum contendentes. Qui ad priorem accedunt sententiam, nec eadem omnes mente sunt. *Quidam* enim *tectifastigium*, ad cubitum supernè conficiendum, hic respici censuere; *alii* ad ejus quandam *partem*, puta *suggrundiorum ecphoras*, seu *tecti* extra parietes *prominentias*. Horum autem mentem antequam declarandam susceperimus, *priorem* illam sententiam discutiendam proponemus.

§. III.

Meminimus modo, quosdam verbum תכלנה ad תבה rejicere, qui itidem inter se dissensum meditantur. *Nonnulli* enim ea verba; *ad cubitum conficies superne*, ita intelligenda esse opinati sunt, ut quatuor *latera* לתבה à basi

ad summitatem paulatim coirent, donec
 definerent in culmen quadratum cubi-
 tale. Hanc sententiam Origenis, am-
 plexi videntur LXX. Senes, qui præter-
 missa translatione vocis $\gamma\eta\zeta$ (cujus
 rei causam ne quidem divinando se as-
 sequi posse ajunt eruditi) ex præsentis
 loco hunc sensum fabricati sunt: ἐπισυν-
 ἄγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, καὶ εἰς πῆχυν συν-
 τελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. Quæ per inter-
 pretem Chrysostomi sic sonant: *Supra*
contrabens facies arcam, & in cubitum
consummabis ejus summitatem. Ubi τὸ
 ἐπισυνάγων, id est colligens, vel inter-
 pretante Hieronymo, *contrabens*, videtur
 significare, *arcam ab imo debuisse semper*
colligi, id est, contrahi & coarctari ma-
 gis & magis in angustum, atq; ita acu-
 minari, ut ad summum in utriusq; di-
 mensionis cacumen cubitale decresceret.
 Quo de quid censendum §. VI. stri-
 ctim monstrabit. *Alii*, sanius judi-
 cantes, ad $\rho\epsilon\sigma\upsilon\Phi\eta\nu$ quidem *tecti* refe-
 runt, sed, vel de altitudine culminis ad
 cubitum per totam longitudinem acu-
 minata, id accipiunt; vel ita, ut ipsum

fastigium supra illos tricenos cubitos altitudinis, quorum hic meminit Scriptor θεόκλητος Moles, ab extremitatibus medium versus sensim & lente ad altitudinem πηχυαϊαν adsurgeret, convexitatem, designabamus dicere, penè planam, ut loquuntur, seu formam κεκορυφωμένην sive καμαρωτόν, aquis pluviis arcendis ventisq; depellendis convenientissimam. Quam quidem sententiam de forma תבה non rejecerimus, quo minus tamen citata verba id ipsum innuunt, est quod pernegamus. Cæterum sententia cujusdã, nisi fallor, Menochii, putantis illa sic intelligenda, ut mensura cubiti semper ad manum haberetur & adhiberetur, donec tota arca perfecta foret, omnia ad præscriptum modulum cubitorumq; mensuram exigendo, sicuti ex textu erui non potest, ita paucorum, suo maximo merito, merita est assensum.

§. IV.

JAm alteros illos audiemus, qui quidem ad תבה referunt, at non ad

altitudinem acuminatam, sed ad *sug-*
grundas, quas Græci *προσπρυγματε* vo-
 cant, nempe ut illæ *in cubitum unum*
projectæ extarent prominereq;, ad ab-
 arcendum ab arca fenestrisq; illius im-
 brium profluvium. Hæc mens, docen-
 tibus eruditis, *Interpretum Orientali-*
um nonnullis fuit, ut *Chaldeo, Syro*
& Samaritano, qui ad תבה referunt;
 ita enim ille: נהור תעביר לתובותא
 נהור תעביר לתובותא id est: *Lu-*
men facies arce, & ad cubitum perficies
arcam superne. Hi ita per interpretes:
Et speculas fac arce & cubito constrin-
ge eam superne. Item: *fenestram faci-*
es arce, & ad cubitum consummabis eam
desuper. Quos sequitur doctiss. Rabbi-
 norum *Raschi*, qui sic interpretatur.
 כשויה משופע ועלה עד שהיא קר
 מלמעלה ועומד אל - אמה כדושחובו מים
 למטה מכתן ומכתן
 Quod sic red-
 ditur: *operimentum redundando ascen-*
dat donec coarctetur desuper stetq; ad
cubitum pro profluvio aquarum inferne
hinc atq; illinc. Et longo deinde agmi-
 ne eos excipiunt plurimi *Occidentali-*

um, quod facit *Interpres Gallicus*, sicut hic ipsi videmus per interpretem, facilius quoque ad hanc quam ad alteram, de qua infra, sententiam reducendus *Anglus*. Similiter nota *Diodati Germanica* ad versionem *Theandri Lutheri*; nec non *Belgica*. Hac mente fuit B. D. *Mich. Waltherus* in *Off. Bibl.* qui fontes hujusmodi censet suppeditare sensum: *Ein Fenster soltu dran machen, und solt ihn (den kasten) einer ellen hoch aufsführen*. Qui parili modo, ut ex verbis ejus ad oculum patet, hunc locum intellexit. Nec ab hac sententia abfuit B. D. *Terseus*; quapropter versionem *Svecanam* ad fontes hunc in modum adornandam judicavit: *Fönster skal tu göra på Arken, och til en alm fulbordad honom ofvan til*. Quocirca notandum, quod hos non elusit ambiguitas Pronominis Relativi *eam*, (quod, utrum תכה an צהר hic sit demonstratum, Latio non egressus, vix nobis declarabit,) namq; consulta auctoritate divina in fontibus *Hebraeorum* observantur vocem תכלנה suffixum habere

ἐκ γένους Ἰηλικῶν, adeoq; non respicere
Nomen mascul. צהר (sed *feminin.* תבה
 Et licet ה *feminin. mappicatum VIII.* in
 locis occurrere solite more suo notet
Masora, cujus tamen mappik absentia
 non obstante, manere fœmininum con-
 tendunt. Et porro, simul urgent alii,
 imperfectam alias fore descriptionem
 ים תבה cum nisi hic, non sit ulla men-
 tio *tecti*. Cum quibus instant rursus
 quidam; ἄλογον fore, hanc *unius cubiti*
 mensuram ad ים צהר applicare, quod *tan-*
tillum pro proportione ים תבה *insuf-*
ficiens esset. Et præterea, supernè non
 posse poni, propter continuum im-
 brium defluxum, sicut nec per illam
 ibi locatam commodè in terram pro-
 spectum fieri posse.

§. V.

Cum jam, hisce sic ἀκροθιγῶς stri-
 ctimq; tactis, mentem eorum per-
 speximus, qui ים תבלנה ad תבה
 respectum implicare docent, ad cæteros
 qui ad ים צהר digitum hic intendi, existi-
 mant,

mant, pedem promovemus. Sic ad צַרְחָה refert *Divus Megalander Lutherus*, qui hoc comma ita reddit: *Ein Fenster soltu dran machen oben an, einer ellen groß.* Qui & auctoritatem habet *Arabis*, ceu docent eruditi, hunc in modum per translato-rem loquentis: *Et fac illi lumina, & ad cubitum perficies superne, vel è sum- mitate.* Hunc sequitur *Hebræorum* In-terpretum facile primus *R. Aben Esra*; qui fenestram unius cubiti fuisse in sum- mitate seu longitudine existimavit. At- que in horum partes concedunt *Se- ptentrionalium Translatores & simul Com- mentatores.* Sic, gratia exempli, se ex- primit *Interpres Suecanus: Ett Fönster skal tu göra ther ofvan på, en alm stort.* Qui omnes ὁμοειδὲς τῷ ἰσθμῷ ad צַרְחָה respicere annunt, & ceu evi- dens est, ipsam fenestræ magnitudinem per mensuram cubitalem, designari au- tumant; Latitudinem autem a Mose non describi, sed quod adjiciunt alii, posse ex longitudine colligi, nempe ut illa fuerit sextæ partis unius cubiti.

Quod

Quod ad nos attinet, illis quidem assentimur, qui לֹא יִצְטָר hic indigitari assensum cupiunt; in reliquis vero, quasi vocula לֹא יִצְטָר magnitudinem concernerent, non usquequaque annuimus, dissentientibus suam cujusq; salvam auctoritatem, summa, ceu par est modestia relicturi. Et quia hoc ipsum, praeter reliquorum, quos adduximus, assensum, afferimus, rationes quae eandem nobis acceptandam suadent, in medium producemus.

§. VI.

Quod antequam fecerimus, prioris sententiae rationes dispiciemus, & primum quidem *eam*, quae inter ceteras ὑπερᾶν obtinet, quamque $\text{ὡς ἵτι ἰὸ πλεῖστον}$ objicere adsolent, eorum videlicet, qui affixi *Fæminini* in verbo כָּלֵל *respectum* ad יִצְטָר ut *Masculinum* inficiantur. Fatemur quidem quod non hi nihil dicant; veruntamen quaerendi nobis veniam petimus, unde sciatur, quod לֹא יִצְטָר sit ἀρσενικόν , cū sit ἐκ τῶν in Scripturis ἀπαξ λεγομένων

Quod

Quod ipsum si tamen concederetur, quòd qua naturam rationemq; ἀναλογίας ita esset, quis, nisi prorsus ἀνεβραϊῶ, *generum* in Scriptura non infrequentem esse ἐναλλαγὴν ignorat? ut jam memorare supersedeamus de voce ἡλκῶ ἡϣα respondente, quæ δὲ σενόθηλος est. Unde liquet, quod supponere non nisi *masculam* esse hanc vocem, est ἡ ἐν δὲ χῆ λαβείν. Porro eorum objectionem, quibus obversatur periculum imperfectionis in descriptione ἡ ἡכה quasi quia non alibi de tecto, ergo hic, citra pulveris jactum, ceu dicunt, resolvi posse putamus; quippe, præterquam, quod rectè quidam regerit, nec mentionem ullam tecti, quod verba hæc respicerent, præcedere, *tectum* ipsum in voce ἡכה *includi*, non ἀλόγως, asseritur. Nisi quis ex eadem ratione arcæ fundum, quod in textu non memoratur, ἀλόγως negare sustineret. Cæteros denique quod spectat, qui ea de causa ad ἡ ἡϣα referri posse negant; quod mensura illa cubitalis eidem ad proportionem non suf-

sufficeret, sciendum est, illos ἢν ἢ ἰλέγ-
 χε ἀνοίαν committere, si quidem
 nos mensura cubiti non *magnitudinem*
 ἢ ἢ sed ejusdem à tecto διάστημα, pro
 ut mox dicendum est, dimetimur. Ori-
 genis autem sententia, qui licet arcam
 ab imo ad summum sensim acumina-
 tam, mensura cubitali annisus sit emeti-
 ri, valde tamen enormis est, unde illam
 merito dudum fuisse explosam, nemi-
 nem mirari subeat. Ea quippe falsa
 nixa ὑποθέσει arcam in *fastigium pyra-
 midale* nimis elevando, facile cum mo-
 le sua justo altius adsurgente, ἀκονίῃ de-
 jecta fuit. Et quandoquidem incidimus
 in mentionem formæ ἢ ἢ dicimus
 nos non ad eorum accedere sententi-
 am, qui illam ea corporis specie figurat,
 quæ apud Geometras *prismatis trigoni*
 nomine venit, sed fuisse illam *parallel-
 epipedam anisoëdram*, ut testum pro
 defluxu aquarum fluvialium ad altitudi-
 nem cubiti modicè arcuaretur; intelli-
 gimus altitudinem per totam longitudi-
 nem convexitate penè planâ fastigiatam,
 vero

vero similis statuitur. Sed quo minus
 sæpius citata verba eo modo capian-
 tur, obstare illa, quæ jam proponenda
 sunt, cuius *πῶς ὅμωα* patebit. Et ut
 illud deniq; addamus, quod nimis
dura de tecti sive fastigio sive subgrun-
da fingenda esset *ellipsis*, quam nullus
 Interpretum, licet hoc plerique omnes
 sentire videantur, supplere ausus fuit.

§. VII.

EX quibus jam productis, nec non
 adhuc proferendis manifestum e-
 vadere putamus, nihil obstare quo
 minus ad *צַרְצָר* ista respiciant; nihi-
 lo tamen secius modestè ab iis disce-
 dimus, qui per voculas *מַמְלָכָה*
 magnitudinem ejusdem denotari con-
 jiciunt; nam præterquam quod phra-
 sis illa alibi eo sensu non occurrit, exi-
 stimaverimus reliquas utriusq; dimen-
 sionis species fuisse simul nominatas,
 quod semper fieri solet, cum dimen-
 sionis respectum in re substrata indicat.
 Quid? quod nec ullam dimensionis
 ostii

ostii mentionem notatam deprehendimus. Sed ut ad palmariam rei, cur dissensum facimus, causam veniamus, In textu authentico habetur vocabulum מלמעלה *desursum* significans, quod ipsum si fenestra fuisset κορυφαίον, non fuisse adhibitum putamus. Sed vel על ut 2. Paral. III: 16. על-ראש *super caput columnarum*, h. e. *in summitate*; vel מעל ut Gen. I: 7. & alibi; ubi *supra* denotat; Et cum הַפָּרָגוֹג מֵעֵלָּה nou solum *supra*, verum etiam *motum ad superiora*. vid. Deut. XXVIII: 43. similiter מֵעֵלָּה Jam vero מ illud quod præfigitur, iterum detrahit, vel saltem terminum à quo ἀνωθεν signat: adeoq; vox מלמעלה non tantum *motum iursum* involvit, seu, quod vel illum *præbet*, vel *respectum ad illud habet*; quod ex omni loco Scripturæ, ubi occurrit, patet; verum etiam id, quod *eundem*, motum puta, *terminat & respectum deorsum indicat*. Sic Gen. XXII: 9. *Surgunt in altum ligna, & super illa מעל deorsum venit positus Isaac*. Sic *sic-
citas*

citas למעלה *desursum* venit in *sursum* *ad-*
scendentes fruges; Job. XIX: 6. Atq;
 adeo, quandoquidem למעלה semper
 sursum notat, & מ præfixum est à Φαι-
 ρετικόν, hanc vocē מלמעלה quod intendi-
 mus, significare, evidens esse putamus. Ad
 quod amplius probandum, egregie fa-
 cit illud Jerem. XXXI: 37. *Si mensura-*
buntur cœli מלמעלה *desursum* &c. quod
 sanè non de *extensione in spheram*, ut
 sic tecto arcæ quicquam simile sit, *sed*
de altitudine intelligendum, quod fir-
 matur ex *oppositione in eodem versu*
ad fundamenta terra, earumq; ut sic
 liceat dicere, *infinitatem*. Idem ju-
 dicium fieri potest de sensu ejusdem vo-
 cis, Exod. XXXI: 14. ubi non significat
 nude *supra*, ut Interpretum pleriq;, sed
 quod תחתיהם seu *pelles taxorum*
 factæ sunt למכסה in tegumentum, non
 tam tecti, quam ut à summitate taber-
 naculi deorsum protenderentur, utpote
 quod *tegmine suo in terram demisso ve-*
luti thalamum exhibebat, ut loquitur Jo-
 sephus Lib. III, c. 5. Et hoc eodem mo-

do, ut mentem tandem nostram ex-
primamus, latera arcæ adscendebant
למעלה sursum; ita enim recte denota-
veris laterum summitatem, à quâ nu-
merandus est deorsum cubitus, & hoc
est quod per אמה - אל ad cubitum, tuo
consensu *Lector benevole* impetrato, hic
designari, asserere non dubitamus.

§. VIII.

Sunt itidem alia non pauca quæ huic
sententiæ præsidium præstant. Sic-
ut illud, quod חן צהר responds
voci חלון Gen. VIII: 6. consensu *In-
terpretum & Judæorum*, è quibus no-
mine tenus proferimus *R. Salomo ben
Melek, & Christianorum*; At illud חלון
non in summitate tecti, sed in parie-
te erat, quod probatur ex totiens re-
petita phrasi: *prospicere per fenestram*;
quod sane per *Ἰουδα ἠνεψύχων* non com-
mode fieri potuit. Imò Ezekiel XI: 16.
expresse dicit חלונות סביב סביב quod
fenestra circum circum seu *per circuitum*
erant. Deinde, dictum fuisse simpli-
citer;

citer: על התבה & *facies fenestram super arcam*, ⲁⲓⲗⲟ ⲡⲉⲓⲟⲩⲉⲧⲉⲩⲉⲱⲥ
 novæ vocis, novæque partis versus.
 Et porro ipsam historiã sententiam hanc
 approbare, quippe Noa de jam arida
 factâ terrâ certior cupiens fieri, *remo-*
vit operimentum, c. viii: 13, at id non
 fecisset, si ⲓⲟ צהר in summitate fuis-
 set, sed quia per חלון ab una tantum
 parte prospicere potuit, illud remo-
 vit, ut undiquaque oculis campi pate-
 rent. Præterea addimus, quod, pro-
 pter continuas pluvias, ῥόπον seu locum
 ⲓⲟ צהר ⲡⲉⲓⲟⲩⲉⲧⲉⲩⲉⲱⲥ assignare, prorsus ἄβ-
 ωον est. Quibus & similibus ratio-
 nibus, adcuratiores, probè perspectis,
 locum eidem in latere, non denega-
 runt. Quod non de longiori esse
 capiendum inde liquet, quod הפתח
 seu *ostium* tanquam *in eo* constructum
 כצדה contradistinguatur quoad situm
 ⲓⲟ צהר quod מלמעלה & textus ipse
 hoc innuere videtur, quod janua tan-
 quam novum quid in latere ponendum.
 Relinquitur, itaq; alterutram mino-

rum à tergo vel in facie laterum locum eidem dedisse. Quod eo probabilius est, quo commodior ab ea parte majus ad interiora lumen transmittendi locus iste videtur. Postremo tandem, vocabulum תכלנה *consummabis eam*, idem designare putamus; ejus enim formale notione *finiendi* seu *consummandi* absoluitur, adeoq; non simplicis actionis executionem hic intendi facile constat; Sed quia locus seu distantia hic præscribatur, *idiatata* dicitur תכלנה *finies eam*, nempe *fenestram* (mediocriter magnam) ad cubitum desursum, *det skal lychtas til en alm isfrån ofvan til.*

§. IX.

ANtequam subitanam atque præcipitatam hanc opellam claudimus, non indignum observatione putamus, quod verbum תכלנה omissum sit in *Versione* nostratum *Svecana*, ut & *Germanica*; nec non aliis. Quod tamē in aliquibus *versionibus*, magnorum virorum opera est restitutum. Videatur *Off. Bibl. Wal.*

Waltheri circa hunc locum. Quod ipsum à Finnico Interprete, nec non Dano, adcurate observatum est. Plenè namq; ille vertit: *Arkin Ackunan sinun pitä tekämän, ja kynärällä päättämän sen ylbäldä.* Iste similiter. Quà Versionem Svecanam idem factum est à Reverendiss. Dn. Episcopo, Doct. Joh. Gezelio, Mæcenate & Promotore meo ut benignissimo, ita nunquam sine summa veneratione à me nominando, in Notis suis in universam Scripturam sacrām ὁρῶδοζολέ|ου, eq; puriori Ecclesia Luthera Septentrionali multis desideriiis expectatis, ubi hic locus ex textu Hebræo sic transfertur: *Itt Fenster skal tu göra på Arken, och til en Alm skal tu fulborda thet ifrån ofvan til.* Id est, quod in Notis ibidem additur, in laterum alterutro breviori, ita ut à tecto ad fenestram distantia cubiti relinquatur. Hisce sic brevissime & simplicissime delineatis, ex Observationibus adcuratissimis MSS. modo cum veneratione nominati Magni Patroni, (quibus solis ad hanc

hanc materiam explicandam instructus
fui,) Candoreq; Tuo B. L. certa qui-
dem spe, multis tamen votis implora-
to, calamum depono, daturus

GLORIAM DOMINO,

*CUJUS LAUS SEMPER IN,
ORE MEO!*

طاهر لله لا اله الا هو
بطنه معاً طاهر

Nullum Verbum adsciscit Genitivum
Regiminis.

Scruta in orationem nimio studio conquirere est Evandri matrem imitari velle.

Genus potest conservari in una Specie.
Notiones secunda rei dignitatem nec imminuunt nec extollunt.

Inter Ens & non-Ens est infinita distantia.
Non sola aternitas est duratio.

Locus, non Locabilitas, est Affectio Corporis naturalis.

Phœnix avis fabulosa est.

Imbecillitas humana est fingere impossibilia divina potentia.

Scientia DEI non tantum ad futura, verum etiam ad futuribilia se extendit.

Eclipsis, que accidit tempore Passionis Christi, non fuit naturalis.

Virtus consistit in medio.

Puncta vocalia Linguae Hebrae sunt coeva